

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס

אריסטו על אושר, רגש ומעלות הנפש

פרופ' גבריאל דנציג
המחלקה ללימודים קלאסיים
מס הקורס | 46-5022-01

Aristotle on Happiness, Emotion and Spiritual Perfection

שיעור	סוג הקורס:
2	היקף נ"ז:
2026-7	שנת לימודים:
א'	סמסטר:
שני, 16 - 18	יום ושעה
לפי בקשה	שעת קבלה:
danzigg@mail.biu.ac.il	מייל מרצה:
_____	קישור לאתר למדה:

 תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס ([להרחבה](#))

תיאור הקורס (תקציר): הקורס מוקדש לאתיקה הניקומכית של אריסטו – היצירה המרכזית ביותר בפילוסופיה המערבית על אושר, (eudaimonia) רגשות, מעלות מוסריות ומעלות שכליות. נקרא קטעים נבחרים מהאתיקה הניקומכית (בעיקר ספרים א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ט, י), ננתח את מושגי האושר, האמצעיות, הרגש כחלק ממעלה, החברות, והחיים ההגותיים. נדון גם בהקשרים היסטוריים ופילוסופיים: כיצד אריסטו משיב לפלאטון? מה מקומו של הרגש בחיים הטובים? האם האתיקה שלו אוניברסלית או תלוית-תרבות?

- להבין את מבנה האתיקה הניקומכית ואת מרכזיות מושג האושר (eudaimonia)
- לנתח את תורת האמצעיות (mesotēs) ואת הקשר בין רגש למעלה מוסרית
- להבחין בין מעלות מוסריות למעלות שכליות ולהבין את תפקיד הפרונסיס (phronēsis)
- לקרוא טקסטים אריסטוטליים מקוריים ברמה בינונית-גבוהה (עם תרגום ועזרה)
- לכתוב ניתוח טקסטואלי ממוקד ומבוסס על מושגים מרכזיים

התוכנית למטה הוא לצורך המחשה בלבד. בפפועל הטיפול יעשה בהתאם לאופי המטופל.

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים: (להרחבה)

ניתן לתכנן תהליך למידה פעיל לכל הקורס או לפרט עבור כל שיעור פעילות של למידה פעילה בטבלה הבאה:

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת (להרחבה)
1	מבוא: אריסטו והאתיקה הניקומכית קריאה: אתיקה ניקומכית א 1-3 + א 7 (הגדרת האושר) דיון: מהי מטרת האתיקה? מדוע אושר הוא התכלית העליונה?			
2	האושר כפעילות הנפש לפי מעלה קריאה: א 6-8 + א 13 (פעילות הנפש, חלקי הנפש) דיון: אושר כפעילות (energeia) לעומת מצב או תענוג.			
3	תורת האמצעיות – מבוא קריאה: ב 1-6 (המעלה כהרגל, האמצעיות כעיקרון) דיון: כיצד נוצרות מעלות? מדוע האמצעיות אינה ממוצע מתמטי?			
4	מעלות מוסריות מרכזיות קריאה: ב 7-9 + ג 6-9 (אומץ, מתינות, נדיבות) דיון: האם האמצעיות תקפה בכל המקרים? דוגמאות מעשיות.			

			מעלות מוסריות מתקדמות קריאה: ד 5-1 (נדיבות, פאר, גדולת נפש) דיון: גדולת נפש – (megalopsychia) האם היא אליטיסטית?	5
			צדק ומשפט קריאה: ה 5-1 (צדק כשלמות המעלות, צדק חלוקתי ומתקן) דיון: האם הצדק הוא מעלה מיוחדת או כוללנית?	6
			מעלות שכליות – פרונסיס קריאה: ו 5-1 + ו 12-13 (חכמה, דעת, פרונסיס) דיון: מה ההבדל בין חכמה? תיאורטית לפרונסיס מעשית?	7
			התנגדות והתמכרות קריאה: ז 3-1 + ז 11-14 (אקרסיה, התנגדות, תענוג) דיון: האם אדם יכול לדעת את הטוב ולא לעשותו?	8
			חברות (פיליה) קריאה: ח 5-1 + ט 4-9 (סוגי חברות, חברות מושלמת) דיון: האם חברות אפשרית בין אנשים שונים מאוד במעלה?	9
			חברות והחיים הטובים קריאה: ט 9-12 (חברות והאושר, חברות עם עצמו) דיון: האם האדם באמת זקוק לחברים כדי להיות מאושר?	10
			חיי ההתבוננות קריאה: י 7-8 (חיי ההתבוננות כטוב העליון) דיון: האם חיי הפילוסוף הם האושר האמיתי?	11
			תענוג והאושר קריאה: י 1-6 (תענוג כפעילות, תענוגות שונים) דיון: מה מקומו של התענוג בחיים הטובים?	12
			תרגיל	13

(בקורס שנתי, יש להוסיף את המפגשים הנוספים)

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

תיאור התוצר	משקל בציון הסופי
תרומה לדין	% מהציון הסופי 50
בחנים\תרגיל	% מהציון הסופי 50

דרישות הקורס

קריאת טקסטים בבית, השתתפות בשיעור, ותרגיל כתיבה בסוף סמסטר. נוכחות בשיעור חובה. צריך להגיע לכל שיעור אלא אם כן יש סיבה מוצדקת ומאושרת על ידי הגורמים הרלוונטיים. עבודה במשרה אינה סיבה מוצדקת, רק מחלה או שירות בצבא. מי שמגיע פחות מ-10 שיעורים ללא סיבה מוצדקת אינו עובר את הקורס.

שיטת הציונים:

כל יום אפשר לקבל עד 5 נקודות ציון על תרומה לדין. מי שמקבל 5 נקודות במשך 10 שיעור יקבל 50 נקודות ציון על תרומה לדין. אם הוא מקבל 50 נקודות גם על התרגיל ציונו לקורס 100. מי שקבל 3 נקודות לשיעור ונוכח 13 פעמים יקבל 39 נקודות על תרומה לדין. אם הוא מקבל 50 נקודות על התרגיל ציונו 89. אל תסמוך על קבלת 50 נקודות בתרגיל! זה נדיר מאד! לפי השיטה הזאת השתתפות פעילה טובה בכל שיעור ושיעור חיוני להצלחה.

דרישות קדם

אין

ביבליוגרפיה: תכנים לקריאה, צפיה והאזנה (רצוי עדכני)

ספר הפוליטיאה (רקפובליקה, המדינה) של אפלטון
חמישה חומשי התורה

